

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ

МАТЕРІАЛИ

VI Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

22 лютого 2024
Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Лученко Д. В. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Співголова оргкомітету:

Частник О. С. – завідувач кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат мистецтвознавства, доцент

Координатори оргкомітету:

Зелінська О. І. – доцентка кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних наук, доцентка
Романцова Я. В. – доцентка кафедри іноземних мов Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних наук, доцентка

Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 лютого 2024 року). – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2024. – 292 с.

У збірнику матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції» вміщено виступи й тези її учасників. Захід, що відбувся 22 лютого 2024 року, було організовано з метою окреслення проблем та узагальнення наукових досягнень у галузі лінгвістики та теорії і практики інноваційного навчання мов і культур у полікультурному просторі XXI століття.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗМІСТ

<i>I.B. Аргатюк, О.В. Базілевич.....</i>	11
MODERN METHODS OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE	
<i>S. Berezniakova, T. Melnikova.....</i>	16
MODERN APPROACHES AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN LEGAL SPECIALITIES IN 2024, MODERNTRENDS AND INNOVATIONS	
<i>A.A. Берестова, Н.О. Лисенко.....</i>	20
РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗДОБУВАЧА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ВИШУ – МАЙБУТНЬОГО ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА	
<i>Т.П. Бесараб, Н.В. Лутай.....</i>	23
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ESL	
<i>Yu.O. Bozhko.....</i>	26
THE EVOLUTION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH	
<i>С.С. Борозняк.....</i>	28
ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ В УКРАЇНІ	
<i>Т.В. Веретюк.....</i>	30
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В ЗВО	
<i>T.V. Viediernikova.....</i>	36
BASIC PRINCIPLES OF LEXICAL APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	
<i>Л.О. Голубнича.....</i>	39
ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ОФЛАЙН ТА ОНЛАЙН	
<i>О.М. Гончарук.....</i>	42
РЕКУРЕНТНІСТЬ ДІЄСЛІВНИХ ФОРМ	

підготовку військових, забезпечити доступ до передових методик та ресурсів, а також підвищити мотивацію та зацікавленість учнів.

У майбутньому важливо продовжувати розвивати та вдосконалювати методи вивчення іноземних мов у військовій освіті, використовуючи передові технології та інноваційні підходи. Це допоможе забезпечити належний рівень підготовки військових до різноманітних завдань у міжнародному контексті та зміцнити позиції України на міжнародній арені.

Впровадження іноземної мови у військову освіту в Україні за допомогою інноваційних технологій є важливим кроком у підготовці сучасних та професійних військових. Це дозволяє підвищити їхні навички комунікації, розширити можливості для співпраці з партнерами з інших країн та підготуватися до ефективної діяльності у міжнародному контексті.

Література

1. *Інноваційні технології в інформаційній сфері: Навчальний посібник / для курсантів за напрямом підготовки «Міжнародна інформація» / Автори-укладачі Б.О.Попков, О.А.Прохоров, І.В. Пампуха, Я.М. Жарков, В.М. Лоза, Ю.М. Супрунов, Є.О. Сасько, М.Б.Кубявка, Я.М. Проценко, А.В. Мінаєв // За заг. ред. І.В. Толока- К.: ВІ КНУ, 2017. – 240 с.*
2. *Основи військового перекладу (англ. мова): підручник / В.В. Балабін, В.М. Лісовський, О.О. Чернишов; за ред. В.В. Балабіна. – К. : Логос, 2008. – 587 с. – Бібліограф.: С. 582-585.*
3. *Навчально-методичний посібник (методичні рекомендації) “Педагогіка та військове навчання”. Бурий С.В. – К.: ФОП Ямчинський О.В., 2021. – 149 с.*

Т.В. Веретюк

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА ЗАНЯТТЯХ

З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В ЗВО

На сьогодні сфера освіти в Україні переживає значні зміни, що спричинені як певними активними трансформаційними процесами загалом, так і зовнішніми чи внутрішніми чинниками нашої країни зокрема. Тому не дивно, що одним з основних викликів, які стоять перед вітчизняними педагогами, є підготовка

висококваліфікованого фахівця, здатного працювати в час постійних соціальних та економічних змін. Саме тому таке активне залучення іноземних здобувачів до навчання в закладах вищої освіти України за достатньо широким переліком спеціальностей можна сприймати не лише як активну інтеграцію українських ЗВО в міжнародне освітнє і наукове середовище, а й як ще один виклик перед вітчизняними викладачами. Адже, з одного боку, навчання іноземних здобувачів створює сприятливі економічні умови для закладу вищої освіти, а саме: інвестування в певну освітню галузь, створення нових робочих місць (за потреби), а також сприяння технологічному розвитку тієї чи тієї галузі. Водночас, з іншого боку, випускники-іноземці по завершенню навчання можуть стати не лише посланцями України у своїх країнах, а й сприяти підвищенню міжнародного престижу освіти в нашій країні [1, с. 296]. Усе це впливає на сучасного викладача і змушує його сьогодні, здебільшого у час дистанційного навчання, шукати ті цифрові технології, які не лише легко імплементуються в навчальний матеріал тієї чи тієї освітньої галузі, а й добре сприймаються іноземними здобувачами. Саме тому **метою** нашої розвідки є спроба дослідити специфіку використання інтернет-ресурсів на заняттях з української мови як іноземної в закладах вищої освіти.

На сьогодні багато науково-методичних праць присвячено аналізу тих процесів, які сприяють імплементації цифрових технологій в систему освіти, або розгляду переваг чи недоліків впровадження цифровізації в галузі освіти [див. дет.: 1; 2; 3; 4]. Такі дослідження допомагають зрозуміти, які нові можливості відкриваються завдяки використанню цифрових технологій у навчальному процесі, як вони можуть покращити доступність освіти, забезпечити індивідуалізацію навчання та підвищити мотивацію студентів. Також вони допомагають виявити можливі ризики і виклики, пов'язані з цифровою трансформацією.

На теперішньому етапі вивчення української мови як іноземної педагоги закладів вищої освіти не можуть активно використовувати традиційний підхід викладання мовних дисциплін, що полягав у активній роботі студентів-іноземців

із навчальним чи ілюстративним матеріалом, вирішенні заздалегідь прописаних задач, взаємній комунікації, під час якої відбувалася передача інформації за лінійною моделлю. Загальновідомо, що за умови дистанційної освіти подібний підхід неефективний, адже викладач має не просто подавати інформацію слухачам, які пасивно її сприймають, а й залучати їх до активної взаємодії. Саме тому традиційний підхід вимагає пошуку нових способів подачі навчального матеріалу.

Одним з безмежних джерел інформації різної тематики є інтернет-ресурси, зокрема сайти, які можна використовувати як навчальний інструмент. Адже перш ніж вступити до українських ЗВО іноземний абітурієнт вперше ознайомлюється з культурою нашої країни саме в інтернеті, та й пізніше, уже будучи здобувачем вищої освіти, продовжує розвивати навички роботи в інтернет-середовищі. Це зумовлено тим, що інтернет-середовище пропонує здобувачам різноманітні завдання, підручники, посібники, навчальні матеріали, які сприяють формуванню уявлень про ефективну роботу з інформацією, що в подальшому допомагає їм швидше адаптуватися в професійному житті. Саме тому викладачам варто імплементувати використання інтернет-ресурсів у навчальний процес.

Звісно, використання інтернет-ресурсів на заняттях з української мови як іноземної має низку переваг і недоліків. До переваг зараховують аутентичність поданого матеріалу та використання інтернет-ресурсів як навчальних ресурсів для іноземних здобувачів вищої освіти. Серед недоліків можна виокремити такі: можливі технічні труднощі, пов'язані з проблемами інтернет-з'єднання; недостатній рівень сформованості цифрової компетенції як серед викладацького складу, так і здобувачів-іноземців; завеликий обсяг інформації, що постійно оновлюється. Розглянемо їх детальніше.

Що стосується аутентичних матеріалів, то перш за все варто окреслити значення самого терміна. У лінгвістичному аспекті аутентичні матеріали потрактовують як текст, що має певні лінгвістичні характеристики, серед яких ненавчальна мета, емоційна тональність, атмосфера повсякденості, заглибленість у життя, використання фразеологізмів, неологізмів, діалектизмів,

жаргонізмів, тобто лексики обмеженого вжитку. Щоправда, деякі лінгвісти наголошують, що стилістично забарвлені слова не обов'язкові в тексті, проте обов'язковими є лексичні одиниці, що найбільш прийнятні в різних повсякденних ситуаціях спілкування. Ще однією прикметною рисою аутентичних текстів є мотиваційний аспект, що спонукає іноземних здобувачів вивчати українську мову.

Варто зауважити, що типове різноманіття аутентичних матеріалів (приміром, стрічки новин, огляди новин, блоги, telegram канали, youtube канали тощо) дозволяє вибрати найцікавіші та найактуальніші з них для здобувачів-іноземців, що сприяє ознайомленню з різними формами іншомовної комунікації. Також слід наголосити, що використання аутентичних текстів з мережі інтернет сприяє формуванню в слухачів уявлення про, так би мовити, «живу» українську мову, про її генезу, про її нововведення і т.п.

Цілком зрозуміло, що інтернет-ресурси можна вважати навчальними ресурсами, які, у свою чергу, є джерелом методичних матеріалів при вивченні української мови як іноземної. Для деяких викладачів на певних етапах вивчення української мови як іноземної використання навчальних вебсайтів є більш корисним, ніж використання аутентичних матеріалів, адже можна регулювати та адаптувати рівень важкості завдань індивідуально під слухачів. Доречним прикладом таких інтернет-ресурсів можна вважати «Тренажер із правопису української мови» (<https://webpen.com.ua/>) чи *MOVA.info* (<http://www.mova.info>), чи «Словотвір» (<https://slovotvir.org.ua/>), чи *SpeakUkrainian* (<https://ukr.lingva.ua>) та багато інших. Фактично на кожному з вищезазначених інтернет-ресурсів є добре продумана модель подання мовного матеріалу, яка містить показові приклади, різноманітні типи вправ чи відеоуроків, які пропонують в ігровій формі вивчати українську мову. Усі ці вебсайти сприяють досягненню достатньо високого рівня володіння українською мовою. Окрім того, завдання на вищезазначених інтернет-ресурсах можна використовувати як домашнє завдання чи перевіірочні роботи на рівень засвоєння знань.

Щоправда, певні науковці відзначають той факт, що при використанні інтернет-ресурсів у деяких іноземців-здобувачів вищої освіти може виникати страх перед невідомими словами [див. дет.: 5]. Натомість інші методисти акцентують увагу на тому, що при використанні інтернет-ресурсів як навчальних ресурсів як викладач, так і здобувач мають розумітися на комп'ютерних термінах, знати сленг, символи чи спеціальні знаки [див. дет.: 6].

Говорячи про недоліки використання інтернет-ресурсів на заняттях з української мови як іноземної, нами було виокремлено: 1) можливі технічні труднощі, пов'язані з проблемами інтернет-з'єднання; 2) недостатній рівень сформованості цифрової компетенції як серед викладацького складу, так і здобувачів (що може бути пов'язано зі стрімким розвитком технологій, безліччю різнопланових пристроїв, галузей та наявністю різних напрямів сучасного цифрового світу); 3) завеликий обсяг інформації, що постійно оновлюється (через присутню кількість інтернет-ресурсів, унаслідок чого викладачу варто спочатку самому перевіряти той чи той інтернет-ресурс, перш ніж рекомендувати його здобувачам-іноземцям).

Загалом можемо зазначити, що ґрунтовний добір інтернет-ресурсів викладачем ЗВО та чітке формування завдань можуть забезпечити ефективну імплементацію інтернет-ресурсів у навчальний процес. Для коректності оцінювання інтернет-ресурсу Д. Мюррей та П. Макферсон пропонують враховувати такі параметри, як мову, зміст, налаштування, дизайн сайту [6]. Натомість Дж. Дадні та Н. Хоклі пропонують застосовувати більш чітку класифікацію параметрів оцінки інтернет-ресурсів: 1) чіткість змісту (варто перевірити авторів інтернет-ресурсу; достовірність наявної інформації; оцінювати лінгвістичну складову, щоб перевірити відповідність мовного рівня здобувачів-іноземців, вибраній темі, меті занять тощо); 2) періодичність оновлення (інтернет-ресурс має постійно оновлюватися, в іншому випадку інформація буде неактуальною чи застарілою); 3) аналіз змісту (перевірити зручність користування ресурсом, а також актуальність використання поданої інформації на заняттях з української мови як іноземної); 4) функціональність

(перевірити актуальність всіх покликань, щоб забезпечити виконання завдань) [див. дет.: 5].

Також слід зазначити, що при аналізі інтернет-ресурсів варто враховувати мовну підготовку іноземних здобувачів, адже аутентичні матеріали можуть бути заважкими для деяких з них, але за чіткого формування завдань та детальних покрокових інструкцій можна уникнути таких проблем [5]. Для іноземців-слухачів варто використовувати різнорівневі завдання з інтернет-ресурсів: для тих, у кого низький рівень володіння українською мовою, варто обирати ресурси з більш простими текстами (приміром, загальновживана лексика, культурологічний аспект) та візуальними елементами; для тих, у кого рівень мовної підготовки високий, слід обирати інтернет-ресурси з більш цікавими завданнями, наприклад, аналіз різножанрових текстів, вивчення фахової термінології в обраній галузі, дискусії на форумах з носіями мови тощо. Такий підхід дозволить іноземцям-слухачам підвищити рівень володіння українською мовою, адаптуючи завдання до їхніх індивідуальних потреб і здібностей.

Отже, трансформація освітньої галузі передбачає поступову імплементацію інтернет-ресурсів у навчальний процес, що сприяє підвищенню рівня мотивації вивчення української мови як іноземної. Також використання інтернет-ресурсів дозволяє здобувачам-іноземцям не лише навчатися за допомогою таких цифрових технологій, а й використовувати їх в подальшому повсякденному чи майбутньому професійному житті. Оскільки використання інтернет-ресурсів на сьогодні активно імплементується в навчальний процес, можемо стверджувати, що це пояснює не лише актуальність цієї розвідки, а й відкриває можливості для подальшого дослідження імплементації цифровізації у сферу освіти.

Література

1. Веретюк Т. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів (на прикладі відеохостингу YouTube). *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; [ред.-упоряд.: М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря].*

- Дрогобич : Гельветика, 2022. Вип. 52, т. 1. С. 199–204. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10754>
2. Веретюк Т. Цифровізація в підготовці іноземних здобувачів (в курсі «Українська мова як іноземна»): огляд інструментів. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 70, т. 1. С. 296–303. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13995>
3. Четверик В. Роль цифрових технологій у самостійному вивченні іноземної мови: переваги та недоліки. *Інформаційні технології в освіті та науці : зб. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. Мелітополь ; Запоріжжя : ФОП Однорог Т.В., 2023. Вип. 13. С. 419–424. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11667>*
4. Chetveryk V. *Multimedia Resources in Foreign Language Learning for Intercultural Competence Development. Learning & Teaching: after War and during Peace [Electronic Edition] : Conference Proceedings of II International Scientific & Practical Conference, Kharkiv, Ukraine, 10 November, 2023 / H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University ; [editorial board: I. Kostikova (editor-in-chief) etc.]. Kharkiv, 2023. Pp. 36–37. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13255>*
5. Dudeney G., Hockly N. *How to teach English with technology [Text]. Pearson Longman, 2007. P. 27–44.*
6. Murray D.E., Mcpherson P. *Using the Web to support language learning [Text]. Sydney: Macquarie University, National Centre for English Language Teaching and Research, 2004. P. 1–11.*

T.V. Viediernikova

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

BASIC PRINCIPLES OF LEXICAL APPROACH IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

The Lexical Approach, conceptualized by Michael Lewis in the 1990s, revolutionized the domain of language teaching by shifting the focus from grammatical structures to lexical units or 'chunks' of language. The lexical approach to second language teaching has received interest in recent years. The core principle of the Lexical Approach states that lexis is the foundation of language competence. Lexical units, including collocations, fixed expressions, and idiomatic phrases, constitute the building blocks of language production and comprehension.